

בראשית פרק כה

(יב) ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם אשר ילדה הגר המצרית שפחת שרה לאברהם :

...
(יז) ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה ושלושים שנה ושבע שנים ויגוע וימת ויאסף אל עמו :
(יח) וישכנו מחוילה עד שור אשר על פני מצרים באכה אשורה על פני כל אחיו נפל : פ

רש"י בראשית פרק כה פסוק יח

כאן הוא אומר ["על פני כל אחיו נפל"] לשון נפילה, ולהלן הוא אומר "על פני כל אחיו ישכנו" (לעיל טז יב), [פירוש:] עד שלא מת אברהם "ישכנו", משמת אברהם "נפל":

בראשית פרק כה פסוק יט

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק :

רמב"ן בראשית פרק כה פסוק יט

והנכון בעיני כי חזר עתה והחל באב היחס ... וחזר לספר זה, בעבור שאמר (לעיל כה יב) ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם, שאם אמר גם כן ואלה תולדות יצחק בן אברהם בלבד, הנה השווה שניהם ביחוס ובמעלה, ואף כי הקדים הבכור, ועוד, שהיה ראוי שיתחיל באברהם ויאמר "אלה תולדות אברהם", אבל לא רצה לעשות כן שלא ימנה ישמעאל ובני קטורה, ולכך חזר והשלים "אברהם הוליד את יצחק", לומר כי הוא לבדו תולדותיו וכאלו לא הוליד אחר יחשב, כמו שנאמר לו (לעיל כא יב) "כי ביצחק יקרא לך זרע":

תולדות יצחק בראשית פרק כה פסוק יט

מה שחזר לומר אברהם הוליד את יצחק, לפי שהאדם שמזדווג עם אשתו הוא לאחד משלשה סבות. ראשונה להשלים תאותו. שנייה לקיים מצות עונה. שלישית לפריה ורבייה. אם הוא להשלים תאוותו, זהו בעצם, והמקרה הוא הבן שהוליד; ואם הוא כפי הסבה השנייה, זהו בעצם לקיים המצוה, ובמקרה היה לו הבן; וכשהסבה לפריה ורבייה, זהו בעצם, אבל אין תכליתו לבן אף על פי שרצונו כן, שאינו יודע מה יהיה. אבל אברהם כשנזדווג עם שרה, תכליתו היה לבן, שכן אמר לו למועד אשוב אליך ולשרה בן, ועוד כיוון בשעת ההזרעה שיהיה שמו יצחק, שכן אמר לו אבל שרה אשתך יולדת לך בן וקראת את שמו יצחק, וזה שאמר אלה תולדות יצחק.

בראשית פרק כו

(יח) וישב יצחק ויחפר את בארת המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות כשמת אשר קרא להן אביו :

בראשית פרק כז

(א) ויהי פי זקן יצחק ותכהין עיניו [כח שיפוטו כהה – אברבנאל] מראת ויקרא את עשו בנו הגדל ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני : (ב) ויאמר הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי : (ג) ועתה שא נא בליד תליד וקשתך וצא השדה וצודה לי >צידה< ציד : (ד) ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה בעבור תברכך נפשי בטרם אמות : (ה) ורבקה שמעת בדבר יצחק אל עשו בנו וילך עשו השדה לצוד ציד להביא : (ו) ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אַחִיך לאמר : (ז) הביאה לי ציד ועשה לי מטעמים ואכלה ואברככה לפני יקוק לפני מותי : (ח) ועתה בני שמע בקלי לאשר אני מצוה אתך : (ט) לך נא אל הצאן וקח לי משם שני גדי עזים טבים ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהב : (י) והבאת לאביך וְאָכַל בעבר אשר יברכך לפני מותו : (יא) ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שער ואנכי איש חלק : (יב) אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה : (יג) ותאמר לו אמו עלי קללתך בני אִךְ שמע בקלי ולך קח לי : (יד) וילך ויקח ויבא לאמו ותעש אמו מטעמים כאשר אהב אביו : (טו) ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל החמדת אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן : (טז) ואת ערת גדי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו : (יז) ותתן את המטעמים ואת הלחם אשר עשתה ביד יעקב בנה : (יח) ויבא אל אביו ויאמר אָבִי ויאמר הנני מי אָתָּה בני : (יט) ויאמר יעקב אל אָבִיו אָנֹכִי עֲשׂוּ בְכֵרְךָ עֲשִׂיתִי כִּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי קוּם נָא שָׁבָה וְאָכַלְתָּ בְּעֵבֶר תִּבְרַכְנִי נִפְשָׁךְ :

(כ) ויאמר יצחק אל בנו מה זה מהרת למצא בני ויאמר כי הקרה יקוק אלהיך לפני: (כא) ויאמר יצחק אל יעקב גשה נא ואמשך בני האתה זה בני עשו אם לא: (כב) ויגש יעקב אל יצחק אָביו וימשהו ויאמר הקל קול יעקב והידיים ידי עשו: (כג) ולא הכירו כי היו ידיו עשו אָחיו שערות ויברכהו: (כד) ויאמר אתה זה בני עשו ויאמר אָני: (כה) ויאמר הגשה לי ואכלה מציד בני למען תברכך נפשי ויגש לו ויאכל ויבא לו יין וישת: (כו) ויאמר אליו יצחק אָביו גשה נא ושקה לי בני: (כז) ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני פריח שדה אשר ברכו יקוק: (כח) ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש: (כט) יעבדוך עמים >וישתחו> וישתחו לך לאמים הוה גביר לאַחִיךָ וישתחו לך בני אמך ארריך אָרוּר ומברכך ברוך: (ל) ויהי כאשר פלה יצחק לברך את יעקב ויהי אַךְ יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אָביו ועשו אָחיו בא מצידו: (לא) ויעש גם הוא מטעמים ויבא לאביו ויאמר לאביו יקם אבי ואכל מציד בנו בעבור תברכני נפשך: (לב) ויאמר לו יצחק אָביו מי אתה ויאמר אני בנד בכרך עשו: (לג) ויחדד יצחק חרדה גדלה עד מאד ויאמר מי אפוא הוא הצד ציד ויבא לי ואכל מכל בטרם תבוא ואברכהו גם ברוך יהיה: ...

תלמוד בבלי מסכת יומא דף פו עמוד א

שאל רבי מתיא בן חרש את רבי אלעזר בן עזריה ברומי: שמעת ארבעה חלוקי כפרה שהיה רבי ישמעאל דורש? אמר: שלשה הן, ותשובה עם כל אחד ואחד. (1) **עבר על עשה ושב** - אינו זו משם עד שמוחלין לו, שנאמר +ירמיהו ג+ שובו בנים שובבים. (2) **עבר על לא תעשה** ועשה תשובה - תשובה תולה, ויום הכפורים מכפר שנאמר +ויקרא טז+ כי ביום הזה יכפר עליכם מכל חטאתיכם. (3) **עבר על כריתות ומיתות בית דין** ועשה תשובה - תשובה ויום הכפורים תולין, ויסורין ממרקין, שנאמר +תהלים פט+ ופקדתי שבט פשעם ובנגעים עונם, (4) **אבל מי שיש חילול השם בידו** - אין לו כח בתשובה לתלות, ולא ביום הכפורים לכפר, ולא ביסורין למרק. אלא כולו תולין, ומיתה ממרקת, שנאמר +ישעיהו כב+ ונגלה באזני ה' צבאות אם יכפר העון הזה לכם עד תמותון.

היכי דמי חילול השם?

אמר רב: כגון אנא. אי שקילנא בישראל מטבחא ולא יהיבנא דמי לאלתר - [וכשאני מאחר לפרוע הוא אומר שאני גזלן, ולמד ממני להיות מזלזל בגזל - רש"י].

אמר אב"י: לא שנו אלא באתרא דלא תבעי, אבל באתרא דתבעי - לית לן בה. אמר רבינא: ומתא מחסיא אתרא דתבעי הוא. אב"י כדשקיל בישראל מתרי שותפי יהיב זוזא להאי זוזא להאי, והדר מקרב להו גבי הדדי, ועביד חושבנא.

רבי יוחנן אמר: כגון אנא דמסגינא ארבע אמות בלא תורה ובלא תפילין - [ואין הכל יודעין שנחלשתי בגרסתי, ולמדתי הימני להבטל מתלמוד תורה - רש"י].¹

יצחק דבי רבי ינאי אמר: כל שחביריו מתביישין מחמת שמועתו (היינו חילול השם) +מסורת הש"ס: [היכי דמי] + אמר רב נחמן בר יצחק: כגון דקא אמרי אינשי שרא ליה מריה לפלגיא.

אב"י אמר: כדתניא, +דברים ו+ ואהבת את ה' אלהיך - שיהא שם שמים מתאהב על ידך,² **שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים**, ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו - אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה. אוי להם לבריות שלא למדו תורה, פלוני שלמדו תורה - ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתוקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר +ישעיהו מט+ ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. **אבל מי שקורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים ואין משאו ומתנו באמונה**, ואין דבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו - אוי לו לפלוני שלמד תורה, אוי לו לאביו שלמדו תורה, אוי לו לרבו שלמדו תורה, פלוני שלמד תורה - ראו כמה מקולקלין מעשיו וכמה מכוערין דרכיו! ועליו הכתוב אומר +יחזקאל לו+ באמר להם עם ה' אלה ומארצו יצאו.

תלמוד בבלי מסכת קידושין דף מ עמוד ב

וכבר היה רבי טרפון וזקנים מסובין בעלית בית נתזה בלוד, נשאלה שאילה זו בפניהם: תלמוד גדול או מעשה גדול? נענה רבי טרפון ואמר: מעשה גדול, נענה ר"ע ואמר: תלמוד גדול, נענו כולם ואמרו: תלמוד גדול, שהתלמוד מביא לידי מעשה.

תוספות מסכת קידושין דף מ עמוד ב

וי"מ דאדם שלא למד עדיין ובא לימלך אם ילמוד תחילה או יעסוק במעשה אומרים לו למוד תחלה לפי שאין עם הארץ חסיד אבל אדם שלמד כבר המעשה טוב יותר מלימוד.

¹ It's all about others' perception.

² That the Name of Heaven should be beloved because of you.

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ה הלכה יא

ויש דברים אחרים שהן בכלל חילול השם, והוא שיעשה אותם אדם גדול בתורה ומפורסם בחסידות דברים שהבריות מרננים אחריו בשבילם, ואע"פ שאינן עבירות הרי זה חילול את השם כגון שלקח ואינו נותן דמי המקח לאלתר, והוא שיש לו ונמצאו המוכרים תובעין והוא מקיפן, או שירבה בשחוק או באכילה ושתיה אצל עמי הארץ וביניהן, או שדבורו עם הבריות אינו בנחת ואינו מקבלן בסבר פנים יפות אלא בעל קטטה וכעס, וכיוצא בדברים האלו הכל לפי גדלו של חכם צריך שידקדק על עצמו ויעשה לפנים משורת הדין, וכן אם דקדק החכם על עצמו והיה דבורו בנחת עם הבריות ודעתו מעורבת עמהם ומקבלם בסבר פנים יפות ונעלב מהם ואינו עולבם, מכבד להן ואפילו למקילין לו, ונושא ונותן באמונה, ולא ירבה באריחות עמי הארץ ושיבתן, ולא יראה תמיד אלא עוסק בתורה עטוף בציצית מוכתר בתפילין ועושה בכל מעשיו לפנים משורת הדין, והוא שלא יתרחק הרבה ולא ישתומם, עד שימצאו הכל מקלסין אותו ואוהבים אותו ומתאווים למעשיו הרי זה קידש את ה' ועליו הכתוב אומר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.